

Varde Kommune
Kultur og Fritid
Bytoften 2
6800 Varde Kommune
ATT: Anna Ankerstjerne

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 63051
Ref. cvj
Den 10. juni 2026

Dispensation til afholdelse af kunstprojektet ”Wadden Tide” ved Blåvandshuk i periode 12. august – 27. september 2026 inden for klitfredningslinjen på ejendommene matr.nr. 11k Vandflod By, Oksby, i Varde Kommune

Ansøgning

Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 8 til opstilling af 6 kunstværker/installationer på stranden ved afholdelse af Wadden Tide 2026 i perioden 22. august - 20. september 2026 inden for klitfredningslinjen på ejendommen matr. 11k Vandflod By, Oksby, Varde Kommune. Udover selve udstillingsperioden fra 22. august til 20. september 2026, vil kunstværkerne i perioden fra 12. til den 22 august 2026 blive opstillet, mens kunstværkerne vil blive fjernet og området retableret i perioden fra den 21. til 27. september 2026.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver hermed dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 8, samt klitfredningsbekendtgørelsen² § 1, jf. § 4 til afholdelse af kunstprojektet ”Wadden Tide 2026” i perioden 12. august til 27. september 2026 med opstilling af 6 kunstværker/installationer og skilte, samt kørsel i klitterne og på stranden i forbindelse med opstilling og nedtagning af projekterne.

Dispensationen gælder kun klitfredningslinjen. Ansøger skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Lovgrundlaget for afgørelsen fremgår af bilag 1.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

- At alle kunstværkerne placeres på selve stranden.
- At alle anlæg som følge af projektet, herunder nedgravede fundamenter, fjernes senest den 27. september 2026.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

- At alle tilførte materialer fjernes fra projektområdet senest den 27. september 2026.
- At alle tilførte materialer vil blive fjernet, hvis et kunstværk bliver beskadiget.
- At projektet udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med placering som anført i vedlagt kortbilag.
- At der ikke foretages afbrænding med åben ild eller tørring af sand ved brænde / gas eller andre fyringsmidler.
- At projektet følger Naturstyrelsens Blåvands anvisninger, hvis der skulle opstå utilsigtet sandflugt.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. Kystdirektoratet giver direkte besked til ansøger, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Klagevejledning fremgår af bilag 2.

Redegørelse for sagen

Varde kommune søger om dispensation til afholdelse af udstillingsprojektet ”Wadden Tide” på stranden ved Blåvandshuk i perioden 22. august – 20. september 2026. Det er 5. gang, at der søges om dispensation til at lave en kunstudstilling på stedet. De tidligere udstillinger fandt sted i 2014, 2016, 2019 og 2023 i klitterne og på stranden ved Blåvandshuk.

Udstillingsområdet er i sin helhed placeret inden for klitredningslinjen se figur 1.

”Udstillingen består af 6 kunstværker/installationer udviklet specifikt til Wadden Tide af professionelle og anerkendte kunstnere og arkitekter. Herudover er der to performancekunstnere som bidrager til oplevelsesprogrammet.

Foruden at tilbyde en unik natur- og kunstoplevelse for besøgende gæster afføder udstillingen en række udviklingstiltag og oplevelser, herunder undervisnings-/formidlingsmateriale samt en lang række aktiviteter for børn, familier og voksne i samarbejde med Vardemuseerne, Varde Bibliotek, Nationalpark Vadehavet og DGI.

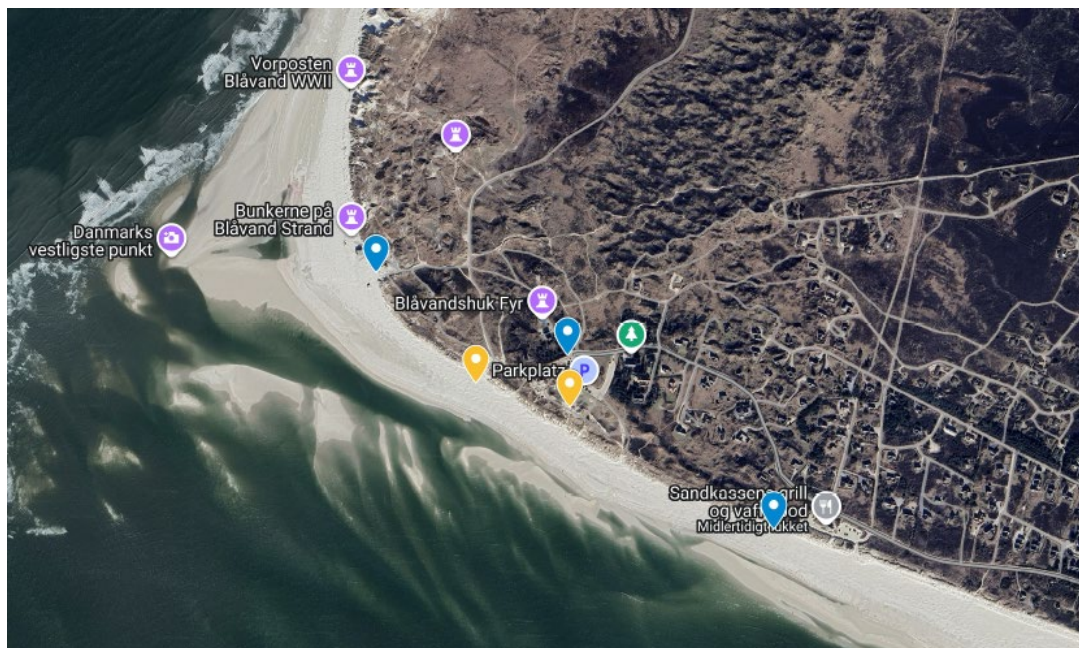
Udstillingen er ikke-kommerciel, den er gratis at opleve og vil være åben døgnet rundt.”

Ligeledes oplyses det:

”10 dage før udstillingsåbningen d. 22. August 2026 begynder kunstnerne at opbygge værkerne og forberede monteringen på stranden. I den forbindelse etableres en midlertidig arbejdsstation på Vardemuseernes plæne ved Naturcenteret ved Blåvandshuk Fyr. Redskaber til opbygning opbevares i en container der bliver aflåst om natten.

I forbindelse med opsætning og nedtagning anvendes en gummiged, rendegraver, en gravko samt en 10-12 meter lift. Kørsel ned til stranden med de store og tunge værk-dele i en udkørervogn vil blive begrænset til færrest muligt. Alt øvrig transport til stranden vil ske med trillebør eller ladvogn uden motor.”

I forbindelse med udstillingen er det ønsket at opstille 3 skilte. Placeringen af disse fremgår af figur 3:

Fig. 3. Kortbilag fra ansøgningen der angiver placeringen af de ønskede skilte. Placeringen af skiltene er markeret med blå.

Værkerne er som følger:

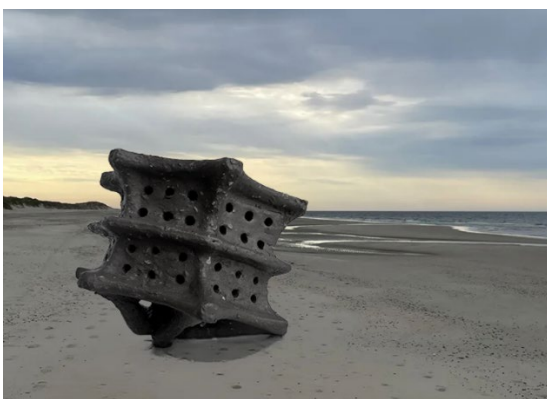
1) *"The Drowned Garden" af Sophie Sahlqvist*

"The Drowned Garden" tænkes som en midlertidig have på stranden. Haven etableres med spinkle unge løvtræer. Havens idé, materialer, udtryk og anlægsform tager afsæt i Vadehavets kultur- og naturlandskab og trækker på referencer til fortidens historie, nu levende lokale traditioner og fremtidens klimaforandringer.

Værket vil have en maksimal diameter på 24 meter og indeholder 75 ungetræer der placeres i 6 cirkler med to træfigurer. Træerne skal have en stammediameter på 4-5 cm og en samlet højde på ca. 4-5 meter, hvoraf ca. 3 meters træhøjde står over terræn og resten af stammen fungerer som fundering under sandet.

2) *Fuglekatedral af Ava Samii*

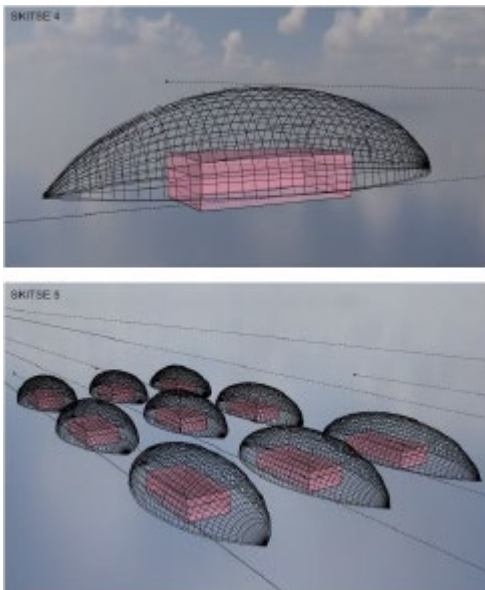
Værket er et menneskestort fuglehus produceret efter en Osmannisk tradition, hvor vigtigheden af fugle i naturområder hyldes (heraf titlen "Fuglekatedralen"). Værket tager afsæt i omsorg for fuglene, det skrøbelige økosystem og vigtigheden af sameksistens med natur og fugle. Værket forholder sig til stedet som fugleområde med mange trækfugle og

kystfugle. På stranden/klitterne ved Blåvandshuk er der udkigsposter til fugle som benyttes aktivt.

Materialer: Mørtel, massivt rundjern, mursten, brændt stentøj, træ.

Mål: 3,2 meter høj, 3,9 meter bred og 2,5 meter dyb.

3) *Æggene af Faun Vium og Therese Bülow*

Værket består af flere dele og kombinerer performance, skulptur samt lokal inddragelse. Det tager udgangspunkt i en fiktiv spøgelseshistorie, der udspiller sig ved Vadehavet og handler om hjemløse kroppe, der vandrer langs stranden. Fortællingen undersøger paralleller mellem turismens bevægelser og havets rytme.

På stranden placeres op til seks store skulpturelle skaller i en symmetrisk formation. De refererer både til knivmuslingskaller i sandet og til tomme hylstre, både og steder, hvor spøgelse kan finde ro. Skallerne danner ramme om en performance ved klitterne, men kan også opleves som selvstændig installation, hvor publikum inviteres til at lægge sten og fund fra stranden og dermed langsomt fylde værkerne op i udstillingsperioden.

Hver skulpturel skal måler ca. 200 cm. (L) x 80 cm. (B) x 60 cm. (H) og vejer mellem 100 og 150 kg. De produceres med et skelet af rustfrit fladjernsstål (40 x 2 mm.).

Værket ønsker at skabe refleksion over forholdet mellem menneske, natur og kultur i et fredet kystområde. Publikum inviteres til en sanselig og kropslig oplevelse af tidevandets rytmer og af de spor, mennesker og natur gensidigt sætter i landskabet.

4) *Future Stone* af Amitai Romm og Djernes & Bell

Værket består af 10-20 paller á 2 x 3 stk. sandsten.
Hver palle måler H800, B800 og L1200 mm.
Hver palle vil veje 1200 kg.
Pallerne placeres "tilfældigt" langs stranden på hele udstillingsområdet i større eller mindre klynger, som om de er vasket op på stranden.

Værket ønsker at undersøge en mulig fremtid for Blåvandshuk, hvor sandet er blevet forstenet.

5) *Laakkonen* af Juha Pekka Methias

Laakkonen er performance/naturteater, der udføres løbende igennem udstillingsperioden. De fysiske komponenter af værket består af en uniform til kunstneren, en bærbar bøjle til uniformen som sidder på en pind der kan bæres eller stikkes i jorden, og en værktøjskasse med et sæt værktøjer. Juha laver sin performance (hvis ikke han går med den i hånden) så man kan se, hvor han er for øjeblikket.

Uniformen består af en dragt og tilbehør (eksempelvis halm eller hø, si). Den er lavet af ikke-brandfarligt bomuldsstof (af militær oprindelse), som i farven ligner sand. dragten er designet med lommer, der kan fyldes med sand så den ikke kan blæse væk når den hænger på bøjlen. I de perioder, hvor performeren har fri vil dragten blive opsat på stedet.

Ideen er at udføre forskellige former for “naturplejehandlinger”, der kan være lige så uproduktive som at filtrere vinden, samle vand eller vise fugle, hvor de skal lande. Performancen kan anskues som en slags naturteater der på poetisk vis peger på det fine og skrøbelige ved naturen ved Vadehavet.

Kunstnerens tilstedeværelse under Wadden Tide bliver en slags myte – naturmanden der går rundt iklædt en besynderlig dragt og plejer vinden og krammer træerne og den slags “nature care” handlinger, som han skriver. Han inviterer gæster og forbigående til at gøre det samme som en slags stille opfordring til at vi alle sammen passer godt på naturen.

6) *Tidal Bodies of New Mineral Collective*

Kunstværket består af en række store, kugler/bjeker, der kan minde om overdimensionerede bøger. Værket opfordrer til refleksion over havenes og kystlinjernes sårbarhed—steder hvor klimaændringer, udvinding og menneskelig indgriben mødes meget synligt. De flydende kugler markerer en tærskel mellem land og hav.

Det overordnede formål er at skabe et visuelt billede på menneskets relation til naturen. Værket bruger medicinsk og geografisk billedsprog (nålene ligner akupunktur nåle men også nåle som bruges til at markere steder på geografiske kort) til at åbne for en fortolkning af Jorden som et sårbart, dynamisk system, der – ligesom kroppen – kan forstås gennem begreber om balance, ubalance og “behandling”.

Kuglerne og nålene er et billede på hvor vigtigt det er at beskytte vores natur og passe på den - at hele naturens “sår” og “skader”.

Kunstværket bestående af 5 kugler og mellem 5-8 nåle, der vil have et omfang af op til 25 m².

Nåle vil have en maks. højde på 1-1,5 meter.
Kuglerne vil have en diameter på 75 cm.

7) *Black Hole Sun af AVPD*

Værket Black Hole Sun er et værk, der arbejder med skala og landskab, perception samt erindring og afbildning. Værket består af 3 kugler i varierende størrelse: 3 meter 4,5 meter og 5 meter i diameter.

Kuglerne er tænkt til at være relations løse sorte objekter, men skaber naturligvis associationer og forestillinger om hvad det er for et objekt man ser på: ufo'er, kæmpe fendere fra et skib, militære advarsels- eller øvelsesobjekter, videnskabelige måleinstrumenter m.m. Værket relaterer sig således stærkt til den omgivende naturkontekst, der er defineret af strandliv, havet, sommerhuse, fyrtårnet, bunkere og militærterræn.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra klitfredningslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det ansøgte ligger i Natura 2000-område nr. 89, Vadehavet. Natura 2000-området omfatter habitatområder nr. 78, 86, 90 og 239 og fuglebeskyttelsesområde nr. 49, 51, 52, 53, 55, 57, 60, 63, 65 og 67. I fuglebeskyttelsesområdet indgår Ramsarområde nr. 27. Det ansøgte ligger inden for habitatområde X og fuglebeskyttelsesområde X.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på at det ansøgte ikke berører naturtyper på udpegningsarealet og heller ikke fører til emissioner til habitatnatur. Der er desuden lagt vægt på at det ansøgte ikke berører ynglefugle og arter på udpegningsgrundlaget. Af trækfuglene på udpegningsgrundlaget vurderes kun sandløber potentiel at blive påvirket på stranden. I den forbindelse lægges der vægt på, at der er tale om en midlertidig foranstaltning på en i forvejen velbesøgt strand hvor evt. forekommende sandløber vil kunne finde velegnet rastesteder på nærliggende stranden inden for samme fuglebeskyttelsesområde. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte forudsætter kørsel inden for klitrealerne samt gravning på stranden, og den midlertidig opstilling af værkerne er en dispensationskrævende tilstandsændring inden for klitfredningslinjen. Det ansøgte forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det ansøgte er som andre tidsbegrænsede arrangementer f.eks. cirkus, teltlejr eller afholdelse af koncert eller sportsarrangement i sagens natur midlertidigt, men kræver på grund af en potentiel indvirkning på kysten en dispensation. I vurderingen af sådanne arrangementer skal det anvendte areal, deltagerantallet og den tidsmæssige udstrækning af arrangementet tages i betragtning. Endvidere skal det pågældende areals karakter og anvendelse i øvrigt indgå i vurderingen af, om der må meddeles dispensation.

Hertil kommer, at det ansøgte omfatter midlertidige dispensationskrævende "anlæg" på strandarealet i form af kunstværker.

Det fremgår af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strand- og klitbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Selvom projektet ikke kan betegnes som værende en mindre foranstaltning, er det Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte projekt er i tråd med ovenstående, da

det vil være medvirkende til at øge bevidstheden om samt fremme turismen i Vadehavsområdet. Det forudsættes, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Praksis for opstilling af et kunstværk er dog restriktiv, idet værkernes budskab ofte kan formidles med en placering uden for klitfredningslinjen. Der kan dog opnås dispensation særligt til midlertidige kunstværker, hvis værkerne har en særlig tilknytning til området/lokaliteten som kan begrunde opstillingen på stranden frem for en placering uden for det klitfredede område, og endvidere hvis der ikke er landskabelige forhold, der taler imod det ansøgte.

”Wadden Tide 2026” er tænkt ind i området, når der henses til udstillingens/projektets grundidé - ”tidevand”. Endvidere finder Kystdirektoratet, at de enkelte værker relaterer sig til placeringen på stranden, hvorfor den ansøgte placering findes velbegrundet.

Hertil kommer, at der alene er tale om et midlertidigt arrangement, og at kun en begrænset del af stranden anvendes. Ligeledes er der tale om, at der er tale om et i forvejen ganske turistmæssigt påvirket område ud for fyret og parkeringspladsen. Når der henses hertil, finder Kystdirektoratet ikke, at de opstillede værker vil være i konflikt med de kystlandskabelige interesser.

Kystdirektoratet finder således at der er tale om et helt særligt tilfælde og ligger afgørende vægt på, at der er tale om et midlertidigt projekt, der har tilknytning til området og som er en del af et større samarbejde.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet ”Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse”.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til opstilling af værkerne samt de nødvendige aktiviteter i tilknytning hermed som ansøgt jf. de i afgørelsen stillede vilkår.

Med venlig hilsen

Christina Actonia Hattesen-Hangård
Kystdirektoratet
+45 20 93 17 86
cvj@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Varde Kommune, vardekommune@varde.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Varde, dnvarde-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydvestjylland, sydvestjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Varde, varde@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, nbu_jyl@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk
- Nationalpark Vadehavet, Nationalpark Vadehavet, vadehavet@danmarksnationalparker.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 8 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af klitfredede arealer. Formålet med bestemmelserne om klitfredning er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for klitfredningen. Der må heller ikke foretages gravearbejde, etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, arealerne må ikke afgræsses, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens § 8a. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af klitfredningsbekendtgørelsens³ § 1 fremgår, at det på de klitfredede arealer blandt andet ikke er tilladt at fjerne beplantning eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning, køre med motorkøretøjer uden for lovligt anlagte veje, at opstille telte og lignende eller at foretage gravearbejde, at cykle eller ride uden for lovligt anlagte veje.

Kystdirektoratet kan gøre undtagelse fra forbuddene, jf. § 4.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om klitfredningslinjen meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af klitfredningen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen⁴ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra klitfredningen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

---

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1061 af 21. august 2018 om klitfredning.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra klitfredningen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

**Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 89,
Vadehavet**

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 78		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Flodmunding (1130)
	Vadeflade (1140)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Vadegræssamfund (1320)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klitthede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Visse-indlandsklit (2310)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Grøn kølleguldsmed (1037)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Laks (1106)	Snæbel* (1113)
	Stavsild (1103)	Odder (1355)
	Gråsæl (1364)	Spættet sæl (1365)
	Marsvin (1351)	

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 86		
Naturtyper:	Vandløb (3260)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Snæbel* (1113)	Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Snæbel* (1113)
	Dyndsmerling (1145)	Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 239		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Søbred med smårter (3130)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Hængesæk (7140)

	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Snæbel* (1113)	Odder (1355)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Kalkoverdrev (6210) er ikke tilstede i habitatområde 78. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 49		
Fugle:	Spidsand (T)	Hedehøg (Y)
	Engsnarre (Y)	Klyde (T)
	Blåhals (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 51		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Hvid stork (Y)
	Skestork (T)	Pibesvane (T)
	Blisgås (T)	Kortnæbbet gås (T)
	Bramgås (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Klyde (Y)
	Hjejle (T)	Pomeransfugl (T)
	Brushane (Y)	Sorthovedet måge (Y)
	Fjordterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 52		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Rørhøg (Y)
	Vandrefalk (T)	Klyde (Y)
	Brushane (Y)	Stor kobbersneppe (Y)
	Sandterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 53		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Lysbuget knortegås (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Klyde (Y)	Strandskade (T)
	Hvidbrystet præstekrave (Y)	Strandhjejle (T)
	Islandsk ryle (T)	Sandløber (T)
	Almindelig ryle (TY)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (T)	Sandterne (Y)
	Havterne (Y)	Natgrav (Y)
	Blåhals (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 55		
Fugle:	Skestork (Y)	Kortnæbbet gås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Spidsand (T)
	Pibeand (T)	Strandskade (T)
	Sorthovedet måge (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (TY)	Sandterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Mosehornugle (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 57		
Fugle:	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Lysbuget knortegås (T)
	Gravand (T)	Gråand (T)
	Spidsand (T)	Skeand (T)
	Pibeand (T)	Krikand (T)
	Edderfugl (T)	Sortand (T)
	Havørn (T)	Blå kærhøg (T)
	Vandrefalk (T)	Klyde (TY)
	Strandskade (T)	Hvidbrystet præstekrave (TY)
	Hjejle (T)	Strandhjejle (T)
	Islandsk ryle (T)	Sandløber (T)
	Almindelig ryle (T)	Rødben (T)
	Sortklire (T)	Hvidklire (T)
	Lille Kobbersnepe (T)	Stor regnspeve (T)
	Storspeve (T)	Dværgmåge (T)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (TY)
	Sandterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 60		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Hvid stork (Y)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Gravand (T)	Knarand (T)
	Spidsand (T)	Skeand (T)
	Pibeand (T)	Krikand (T)
	Havørn (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Klyde (TY)
	Hvidbrystet præstekrave (TY)	Hjejle (T)
	Strandhjejle (T)	Islandsk ryle (T)
	Almindelig ryle (T)	Brushane (Y)
	Rødben (T)	Sortklire (T)
	Hvidklire (T)	Stor kobbersnepe (Y)
	Lille Kobbersnepe (T)	Storspeve (T)
	Fjordterne (Y)	Sortterne (Y)
	Mosehornugle (Y)	Blåhals (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 63		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Sortterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tomskade (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 65		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Mørkbuget knortegås (T)
	Gravand (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Klyde (Y)	Hvidbrystet præstekrave (Y)
	Hjejle (T)	Islandsk ryle (T)
	Sandløber (T)	Almindelig ryle (TY)
	Brushane (Y)	Lille Kobbersneppe (T)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Sandterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Natravn (Y)	Blåhals (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 67		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Sangsvane (T)
	Blisgås (T)	Kortnæbbet gås (T)
	Bramgås (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Hjejle (T)	Brushane (Y)
	Fjordterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Hvid stork er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 51. Sandterne, splitterne og hvidbrystet præstekrave er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 57. Hvid stork, mosehornugle og hvidbrystet præstekrave er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 60. Rørdrum og mosehornugle er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 63. Sandterne, mosehornugle og splitterne er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 65. Engsnarre, mosehornugle og brushane er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 67. For trækfuglene er følgende fugle ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: Vandrefalk i fuglebeskyttelsesområde 52. Pibeand i fuglebeskyttelsesområde 55. Sangsvane i fuglebeskyttelsesområde 67. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))